

Haglebu Vann- og Avløpsselskap AS

3359 EGGEDAL

Brevet er sendt per e-post til: hagas-as@online.no

Rapport etter forurensningstilsyn ved Haglebu avløpsanlegg

Sammendrag

Fylkesmannen gjennomførte 14. april 2015 forurensningstilsyn ved Haglebu avløpsanlegg. Tilsynet ble gjennomført som en inspeksjon. Denne rapporten beskriver avvik, anmerkninger og andre forhold som ble avdekket under inspeksjonen. Rapporten beskriver også oppfølging etter inspeksjonen. Den er å anse som endelig hvis vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen 30. april 2015.

Fylkesmannen avdekket fire avvik og en anmerkning under inspeksjonen.

Avvikene gjaldt følgende:

- Virksomheten hadde manglende dokumentasjon av risikovurdering for det ytre miljøet.
- Virksomheten hadde i 2014 ikke tatt tilstrekkelig antall kontrollprøver av innløpsvann og utløpsvann. Håndteringen av dette avviket var ikke dokumentert.
- Haglebu renseanlegg var ikke godkjent for akkreditert prøvetaking.
- Haglebu Vann- og Avløpsselskap AS sin resipientovervåking i Haglebuvatna i 2014 var mangelfull.

Anmerkningen gjaldt følgende:

- Internkontrollen for Haglebu avløpsanlegg kan forbedres.

Avvikene og anmerkningen er nærmere beskrevet under eget punkt.

Haglebu avløpsanlegg oppfylte i 2013 og 2014 utslippstillatelsens krav til fosforrenseeffekt, rensing av organisk stoff, og tap fra avløpsnett.

Vi ber om at virksomheten innen 1. juni 2015 sender Fylkesmannen en plan for retting av avvikene. Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet under eget punkt.

Virksomheten skal betale 12 200 kr i gebyr for inspeksjonen.

Marianne Seland
seniorrådgiver

Håkon Dalen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift. Dokumentet er bare sendt elektronisk.

Diverse informasjon

Dato for inspeksjonen: 15. mars 2015	Rapportnummer: 2015.004.I.FMBU
Forrige inspeksjon: 17. oktober 2011	
Kontaktperson for virksomheten: Frode Haugen	Til stede fra Fylkesmannen: Marianne Seland og Håkon Dalen

Kontrollert virksomhet

Navn: Haglebu Vann- og Avløpsselskap AS	E-post: hagas-as@online.no
Besøksadresse: Haglebu, Sigdal	Telefon: 97706748
Organisasjonsnr. (underenhet): 976690761	Kommune: 0621 Sigdal
Eies av (organisasjonsnr.): 976685741	Anleggsnr.: 0621.0014.01
Anleggsaktivitet: Avløpsnett og -rensing	Tillatelse gitt: 30. april 2010
Risikoklasse: 3	Tillatelse sist endret: 2. mai 2013

Bakgrunn for inspeksjonen

Fylkesmannen gjennomførte inspeksjonen for å kontrollere om Haglebu Vann- og Avløpsselskap AS for Haglebu avløpsanlegg overholder gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven. Inspeksjonen inngår i en landsdekkende aksjon for avløp i 2015.

Tema for inspeksjonen var som følger:

- avløpsnett
- driftsresultater
- utslippskontroll
- internkontroll
- risikovurdering
- langsiktige planer
- tillatelse

Rapporten beskriver avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen, innen områder der Fylkesmannen er forurensningsmyndighet. Rapporten gir altså ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerknning: et forhold som Fylkesmannen mener er nødvendig å påpeke for å ivareta det ytre miljøet, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

Resultater fra inspeksjonen

Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomheten hadde manglende dokumentasjon av risikovurdering for det ytre miljøet.

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 6, og virksomhetens utslippstillatelse avsnitt 2.4.1.

Kommentarer:

Virksomhetens representanter fortalte ved tilsynet om hva som kan skje ved Haglebu avløpsanlegg og som kan føre til brudd på forurensningsregelverket og uakseptabel forurensning. Videre viste representantene frem, og dokumenterte, installasjoner og rutiner virksomheten har for å hindre forurensende utslipp. Men virksomhetens risikoanalyse for det ytre miljøet var ikke dokumentert.

Vi minner her om Norsk Vanns rapport 197/2013, om risikovurdering ved avløpsanlegg (www.norskvann.no).

Avvik 2

Virksomheten hadde i 2014 ikke tatt tilstrekkelig antall kontrollprøver av innløpsvann og utløpsvann. Håndteringen av dette avviket var ikke dokumentert.

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 7, virksomhetens utslippstillatelse avsnitt 10.1, og forurensningsforskriften § 14-11.

Kommentarer:

Antall prøver av innløpsvann og rensset avløpsvann ved Haglebu renseanlegg var seks stk. i 2014. Virksomheten har krav til å ta tolv slike prøver, jamfør virksomhetens utslippstillatelse avsnitt 10.1, og forurensningsforskriften § 14-11. Håndteringen av dette avviket var ikke dokumentert som en del av virksomhetens avvikshåndteringssystem. Ifølge virksomhetens representanter var årsaken til redusert antall prøver blant annet problemer med utløpsprøvetakeren, som følge av oversvømmelser i en ventilbrønn. Videre hadde virksomheten gjort en rekke tiltak for å rette feil og følgefeil etter dette.

Fylkesmannen mener det er viktig at det ved et avløpsanlegg blir tatt ut så mange kontrollprøver som er pålagt. Videre mener vi at avviket beskrevet ovenfor er såpass alvorlig at håndteringen av det skal dokumenteres.

Avvik 3

Haglebu renseanlegg var ikke godkjent for akkreditert prøvetaking.

Avvik fra:

Virksomhetens utslippstillatelse avsnitt 10.1, og forurensningsforskriften § 14-11.

Kommentarer:

Den som tar prøver av innløpsvann og rensset utløpsvann ved Haglebu renseanlegg skal være akkreditert for slik prøvetaking, eller ha et tilsvarende kvalitetssikringssystem for prøvetaking godkjent av en kvalifisert nøytral instans, jamfør virksomhetens utslippstillatelse avsnitt 10.1, og forurensningsforskriften § 14-11. Ved tilsynet var Haglebu renseanlegg ikke godkjent for akkreditert prøvetaking. Virksomheten har siden 2012 hatt kontakt med en konsulent med mål om å få innført akkreditert prøvetaking. Men innføringen har ifølge virksomhetens representanter blitt forsinket, blant annet på grunn av usikkerhet om hvordan prøvetaking skal kunne utføres akkreditert ved den typen renseanlegg som Haglebu renseanlegg er (SBR-anlegg).

Frist for å innføre akkreditert prøvetaking ved Haglebu avløpsanlegg var 1. mai 2011, ifølge avsnitt 10.1 i virksomhetens utslippstillatelse. Videre ble dette rapportert som et avvik etter Fylkesmannens tilsyn ved virksomheten 17. oktober 2011. Vi er nå opptatt av at Haglebu avløpsanlegg kommer i gang med akkreditert prøvetaking. Vi vil derfor vurdere å varsle tvangsmulkt hvis virksomheten ikke får innført akkreditert prøvetaking innen rimelig tid.

Avvik 4

Haglebu Vann- og Avløpsselskap AS sin resipientovervåking i Haglebuvatna var mangelfull i 2014.

Avvik fra:

Virksomhetens utslippstillatelse.

Kommentarer:

Ifølge Haglebu avløpsanleggs utslippstillatelse skal virksomheten ta ut seks prøver per år fra overflatevann og tre prøver fra dypvann i Søndre Haglebuvatn, og tre prøver fra Nordre Haglebuvatn. I 2014 hadde virksomheten to slike prøveuttak. Videre var målte parametere i

vannprøvene ikke helt i samsvar med utslippstillatelsen. Virksomheten må sørge for å få innført og etterlevd rutiner som sikrer at resipientovervåkingen i Haglebuvatna er i samsvar med den gjeldende utslippstillatelsen. Se for øvrig avsnittet «Resipientovervåking» nedenfor.

Anmerkninger

Vi anmerket følgende forhold under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Internkontrollen for Haglebu avløpsanlegg kan forbedres.

Kommentarer:

Virksomheten hadde ved tilsynet flere rutinebeskrivelser, som en del av virksomhetens dokumenterte internkontroll. Vi mener likevel virksomheten kan forbedre internkontrolldokumentasjonen på følgende områder:

- Målformuleringen for det ytre miljøet bør kompletteres med noen konkrete målbare mål, for eksempel for fosforrenseeffekt, rensing av organisk stoff, og tap fra avløpsnett.
- Virksomheten bør vurdere om rutiner i forbindelse med vedlikehold av pumpestasjoner skal være dokumentert. Denne vurderingen kan gjerne gjøres som en del av virksomhetens arbeid med risikovurderingen, jamfør avvik 1.
- Oppfølging av resultater fra måling av inn- og utløpsvann ved anlegget er beskrevet i virksomhetens internkontroll kapittel 11, avsnitt «Prøvetaking og levering av prøver til analysering.» Denne rutinebeskrivelsen bør utvides slik at den tydelig sier hvem som har ansvar for å kontrollere og ta stilling til prøveresultater, og hvor ofte dette skal gjøres. Virksomheten hadde ifølge virksomhetens representanter praksis for å gjøre en slik kontroll månedlig.

Andre forhold

Beskrivelse av avløpsnett

Hoveddelen av avløpsnett til Haglebu avløpsanlegg er fra 1996/1997, og det er ikke noe avløpsnett ved anlegget som er eldre enn dette. Ved anlegget var det ved tilsynet én hovedpumpestasjon, åtte mindre pumpestasjoner (tilknyttet 10–30 hytter), og noen pumpestasjoner for bare en og en hytte. Ledningsnett var et 100 % separatnett for kloakk, uten tilkobling av overvann (f.eks. taknedløp). Virksomhetens representanter opplyste ved tilsynet om at de ikke kjente til lekkasjer på ledningsnett. Videre fortalte de at anlegget tidligere hadde hatt en del innlekking av overvann i forbindelse med snøsmelting. Men at utbedringstiltak de siste årene hadde gjort at innlekking av overvann ikke lenger var problem, verken ved snøsmelting eller ved kraftig nedbør. I 2014 var gjennomsnittlig målte konsentrasjon av fosfor i innløpsvannet til Haglebu renseanlegg 14,4 mg/l (anleggets årsrapport). Det indikerer at avløpsvannet var konsentrert, og i liten grad uttynnet av overvann. Ifølge virksomhetens representanter hadde det i 2014 ikke vært målt eller observert noe tap av urensset avløpsvann fra Haglebu avløpsanlegg.

Fylkesmannen er tilfreds med at avløpsnettets til Haglebu avløpsanlegg synes å være konstruert og driftet slik at det er liten fare for innlekking av overvann til anlegget, og liten fare for tap av urensset avløpsvann ut fra anlegget. På den måten synes avløpsanlegget å være godt rustet for å overholde forurensningsregelverkets krav for avløpsnettets, og for å takle fremtidige forventede klimaendringer med større mengder nedbør og mer intens nedbør¹. For øvrig har Haglebu Vann- og Avløpsselskap tillatelse til å slippe ut inntil 5 % urensset avløpsvann per år fra Haglebu avløpsanlegg. Ut fra avløpsnettets tilstand, og ut fra oppnådde resultater for innlekking og utlekking, kan virksomheten forvente at dette kravet vil bli skjerpet til 1 % ved neste endring av utslippstillatelsen. En slik innskjerping vil være i samsvar med Miljødirektoratets gjeldende anbefalinger for kravstilling ved avløpsanlegg som har avløpsnett med velfungerende separatsystem.

Resipientovervåking

Haglebu Vann- og Avløpsselskap har siden 2010 overvåket vannmiljøet i Haglebuvatna. Resultatene fra overvåkingen indikerer at økologisk tilstand i disse innsjøene er god med hensyn på de virkningstypene utslipp fra avløpsanlegget kan ha betydning for (overgjødsling/eutrofiering, belastning med organisk stoff, partikkelbelastning og mikrobiell forurensning). Ut fra dette vil Fylkesmannen vurdere om vannmiljøovervåkingen i Haglebuvatna skal fortsette som nå, eller om det er grunnlag for å endre på denne overvåkingen. Vi tar sikte på å vurdere dette innen utgangen av mai 2015.

Oppfølging etter inspeksjonen

Haglebu Vann- og Avløpsselskap AS plikter snarest å få rettet avvikene som er beskrevet i denne rapporten. Vi ber om at dere innen 1. juni 2015 sender oss en skriftlig plan for hvordan avvikene vil bli rettet. Planen skal angi tidspunkt for når avvikene skal være ferdig rettet.

Vi ber om at dere sender tilbakemeldinger per e-post til fmhpost@fylkesmannen.no, gjerne med kopi til kontrolløren (fmhuhda@fylkesmannen.no). Eventuelt kan dere sende tilbakemeldinger per post til Fylkesmannen i Buskerud, postboks 1604, 3007 Drammen.

Gebyr for inspeksjonen

Fylkesmannen er pålagt å kreve gebyr for gjennomførte inspeksjoner i virksomheter med tillatelse etter forurensningsloven. Gebyret skal dekke kostnadene for gjennomføringen av inspeksjonene. Haglebu avløpsanlegg er plassert i risikoklasse 3. Dette innebærer at virksomheten skal betale 12 200 kr i gebyr for inspeksjonen, jamfør forurensningsforskriften § 39-6. Faktura med innbetalingsblankett ettersendes.

Offentlighet i forvaltningen

Den endelige inspeksjonsrapporten vil være tilgjengelig for offentligheten på www.fmbu.no, jamfør offentleglova.

¹ Se NOU 2010:10 Tilpassing til eit klima i endring. www.regjeringen.no.

Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med forskrifter
 - Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid virksomheter (internkontrollforskriften)
- korrespondanse mellom virksomheten og Fylkesmannen
- virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige driften og til forhold av betydning for det ytre miljøet
- Tillatelse etter forurensningsloven til utslipp av avløpsvann fra Haglebu avløpsanlegg (virksomhetens utslippstillatelse)

Informasjon til virksomheten

Relevant regelverk:

- Veiviser til regelverk for virksomheter, www.regelhjelp.no
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet (miljøinformasjonsloven)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

Fylkesmannen anbefaler følgende veiledere/litteratur:

- Veileder om innlevering og deklarerer av farlig avfall (www.norsas.no)